

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2007:36 av Mats Skoglund m fl (v) om utveckling av äldrepsykiatri

Föredragande landstingsråd: Birgitta Rydberg

Ärendet

Motionärerna föreslår utveckling av äldrepsykiatri i landstinget.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

I och med den psykiatriöversyn som gjorts inom Stockholms Läns landsting har äldrepsykiatri samt flertalet andra frågeställningar hanterats.

Vad gäller äldrepsykiatriska team med tillgång till särskilda vårdplatser så har redan psykiatri inom SLSO delvis en sådan verksamhet inom Norra Stockholms Psykiatri.

Från den 1 september 2008 finns ett länsövergripande team för psykiatriska konsultinsatser i öppenvård. Teamet arbetar konsultativt för läkare i särskilda boenden som har patienter med Beteendemässiga och Psykologiska Symtom vid Demenssjukdom, BPSD. Teamet ska kunna konsulteras på plats eller via telefon för rådgivning, bedömning och konsultation (med undantag för ordinationer) med förslag till behandling. Även utbildning rörande grava beteendestörningar ingår. I uppgiften ingår att erbjuda snabb hjälp innan problematiken blir för svår.

Inom äldrepsykiatri är det oerhört viktigt med samverkan mellan geriatrik, primärvård, psykiatri och även primärkommunens omsorgsarbete. Ett sådant arbete pågår ständigt och blir extra aktuellt i samband med psykiatriupp-

Bilaga

Motion 2007:36

LS 0706-0621

handlingen. Ett närsjukvårdsövergripande arbete dras igång under hösten -08 med syfte att utveckla omhändertagandet av äldre personer med psykisk ohälsa. Berörda enheter är i första hand enheterna för Psykiatri, Geriatrik och Allmän medicin.

Eftersom det ofta rör sig om folksjukdomar måste basen finnas i primärvården. Även den allmänna psykiatrin måste i fortsättningen kunna ta hand om äldre patienter. Alla psykiatriska sektorer behöver utöka sin kompetens inom äldrepsykiatri och tillhandahålla särskilda team.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 3 september 2008.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 16 september 2008.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till s- och v-ledamöternas förslag förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

S- och v-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag att bifalla motionen.

Mp-ledamoten antecknade följande särskilda uttalande:

”Miljöpartiet har i sitt budgetförslag för 2008 avsatt medel för förstärkning av äldrepsykiatri med; utbildningsinsatser för personal inom primärvården, extra vårdplatser inom slutenvården och äldreteam med specialistkompetens.”

Ärendet och dess beredning

Mats Skoglund m fl (v) har i en motion (bilaga), väckt den 13 mars 2007, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta att ta fram ett program för kunskaps- och kompetensutveckling om psykisk ohälsa hos äldre för hälso- och sjukvårdspersonal, med särskilt fokus på de som arbetar inom primärvården, att en strategi för att utjämna skillnaderna i tillgången till resurser för äldre med psykisk ohälsa tas fram, att tillskapa två nya äldrepsykiatriska team med specialistkompetens med tillgång till särskilda vårdplatser.

Yttranden har inhämtats från hälso- och sjukvårdsnämnden och Stockholms läns sjukvårdsområde.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har den 20 november 2007, enligt förvaltningens förslag, avgett följande yttrande.

”Motionen avser förslag som kommer att hanteras inom ramen för den psykiatriöversyn som förvaltningen via beslut i hälso- och sjukvårdsnämnden den 18 juni 2007 fått i uppdrag att genomföra.”

LS 0706-0621

S- och v-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag att bifalla motionen.

Mp-ersättaren antecknade följande särskilda uttalande.

”Om jag hade haft beslutanderätt skulle jag ha yrkat bifall till motionen. Miljöpartiet har i sitt budgetförslag för 2008 avsatt medel för förstärkning av äldrepsykiatri med; utbildningsinsatser för personal inom primärvården, extra vårdplatser inom slutenvården och äldreteam med specialistkompetens.”

Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) har den 31 oktober 2007 avgett följande yttrande.

”Äldrepsykiatri berör flera vårdgrenar, främst geriatrik, primärvård och allmänpsykiatri. Även andra vårdgrenar kan vara i behov av särskild kompetens på området, t.ex. beroendevård, internmedicin.

Utvecklings- och förbättringsarbeten behöver ske systematiskt och sammanhållet över vårdgrensgränser för att kunskapsbaserade vårdtjänster ska kunna erbjudas patienten där denne möter vården.

Trots en del tidigare satsningar har effekterna av dessa varit blygsamma. Mycket beroende på att satsningarna inte i tillräcklig grad utgått ifrån en sammanhållen strategi utan skett på ett fragmenterat sätt.

Historiskt sett så har satsningar skett utifrån lokala beställningar och medfört att både kompetens och resurser utvecklats olika över länet. Gränssnitten mellan geriatrik-primärvård-psykiatri har sett olika ut över länet och bidragit till att vården inte utvecklats likvärdigt.

2005 publicerades Focusrapporten 'Äldrepsykiatri' inom ramen för MPA och kan fortfarande tas som utgångspunkt för satsningar inom området.

De förslag som tas upp i motionen ligger i linje med förslag som framförts i Focusrapporten. Vad gäller äldrepsykiatriska team med tillgång till särskilda vårdplatser så har redan psykiatri inom SLSO delvis en sådan verksamhet inom Norra Stockholms Psykiatri. Kompetens finns att utveckla ytterligare minst en sådan verksamhet om en beställning och finansiering kan komma till stånd. Det är möjligt att tre team kan behövas för att säkra upp likvärdig vård över länet. Om specialiserade team skulle utvecklas så är det viktigt att man också lägger in konsultativt stöd och utbildning till vårdgrannar i uppdragen.”

Bilaga

Motionen

Psykisk ohälsa finns i alla åldrar men förutsättningarna förändras under livet. Psykiatriska tillstånd får olika konsekvenser i olika åldrar och faser i livet. När människan åldras ökar risken för psykisk ohälsa samtidigt som vårdens insatser att möta psykisk ohälsa är sämre för äldre.

Av rapporten ”Äldres hälsa och välbefinnande” som tagits fram av Stiftelsen Äldrecentrum 2001 framgår att cirka 15% av alla personer över 75 år har någon form av psykiatrisk diagnos. Undersökningar visar att risken för depression är fyra gånger större efter 65 år. Var fjärde äldre drabbas av psykisk ohälsa som kräver insatser från hälso- och sjukvården. Då har personer med demenstillstånd inte medräknats. Behoven av insatser vid psykisk ohälsa hos äldre kommer att öka i framtiden i takt med att antalet äldre blir allt fler.

I rapporten som tagits fram av Programrådet för Äldrevård framgår att resurserna för äldrepsykiatrisk vård är ojämnt fördelade över länet. I vissa delar av länet finns det ett väl fungerande vårdutbud, medan det i andra delar av länet i princip saknas vård och resurser för att möta behoven hos äldre med psykisk ohälsa och sjukdom.

Rapporten pekar också på brister i kunskaps- och kompetens utveckling för personalen som arbetar med äldre med psykisk ohälsa. Primärvården, som ska fungera som första linjens psykiatri, har svårigheter att i tillräcklig utsträckning identifiera psykiska sjukdomar hos äldre. Dessutom finns det tecken på underbehandling av tillstånd som skulle kunna behandlas framgångsrikt. De psykiska problemen hos äldre riskerar ofta att hamna i bakgrunden när olika kroppsliga sjukdomar tillkommer med stigande ålder.

För att utveckla och förbättra äldrepsykiatrin i Stockholms läns landsting krävs ett strategiskt arbete för att öka kunskapen om den ökande psykiska ohälsan hos äldre, i synnerhet inom primärvården. Det är viktigt med expertkunskap kring äldre och psykisk sjukdom i hela länet.

Därutöver finns det behov av ytterligare utbyggnad av äldrepsykiatriska team med specialistkompetens med tillgång till särskilda vårdplatser som är anpassade för äldre med psykisk sjukdom. Centrala resurser bör avsättas för att kunna genomföra kunskaps och fortbildningsinsatser till personalen som möter människor med psykisk ohälsa.

LS 0706-0621

Landstingsfullmäktige föreslås besluta

att ta fram ett program för kunskaps- och kompetensutveckling om psykisk ohälsa hos äldre för hälso- och sjukvårdspersonal i Stockholms läns landsting, med särskilt fokus på de som arbetar inom primärvården.

att en strategi för att utjämna skillnaderna i tillgången till resurser för äldre med psykisk ohälsa tas fram.

att tillskapa två nya äldrepsykiatriska team med specialistkompetens med tillgång till särskilda vårdplatser i Stockholms läns landsting.

Mats Skoglund

Birgitta Sevefjord

Håkan Jörnehed

Jan Strömdahl

Saime Bilici

Jan Wattsgård

Necla Bora

Thomas Magnusson

Kerstin Pettersson